

**BALKAN
MONITORING
PUBLIC
FINANCES**

Javna infrastruktura v jugovzhodni Evropi – v čigavem interesu?

Predstavitev študije

Ljubljana, 30. maj 2019

This project has been prepared with the financial assistance of the European Union. The content of the document is the sole responsibility of the project partners and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

Vsebina

- ✓ Na kratko o projektu Balkan Monitoring Public Finances
- ✓ Ključni trendi na področju javne infrastrukture v jugovzhodni Evropi
- ✓ Politična priporočila za lokalne in nacionalne odločevalce

This project has been prepared with the financial assistance of the European Union. The content of the document is the sole responsibility of the project partners and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

**BALKAN
MONITORING
PUBLIC
FINANCES**

Splošni cilj

Cilj projekta je izboljšati transparentnost in odgovornost odločanja na področju javnih finance skozi krepitev vloge in glasu NVO v nadzoru institucij, ki delujejo na področju javnih financ.

This project has been prepared with the financial assistance of the European Union. The content of the document is the sole responsibility of the project partners and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

**BALKAN
MONITORING
PUBLIC
FINANCES**

Ključne dejavnosti

Ključne dejavnosti projekta so

- ✓ prenos znanj in praks,
- ✓ mreženje,
- ✓ nadzor,
- ✓ zagovorništvo in
- ✓ komuniciranje na področju javnih financ.

4 specifične teme: javni dolg, davčna pravičnost, javno-zasebna partnerstva in javni infrastrukturni projekti.

This project has been prepared with the financial assistance of the European Union. The content of the document is the sole responsibility of the project partners and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

**BALKAN
MONITORING
PUBLIC
FINANCES**

Področje projekta

This project has been prepared with the financial assistance of the European Union. The content of the document is the sole responsibility of the project partners and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

**BALKAN
MONITORING
PUBLIC
FINANCES**

Partnerji

Foundation Wings of Hope, BiH

Centre for Ecology and Energy, BiH

Za Zemiata, Friends of the Earth, Bulgaria

Balkan Investigative Reporting Network, Kosovo

Analytica, Association for Policy Research, Macedonia

MANS, The Network for Affirmation of NGO Sector, Montenegro

CEKOR, Center for Ecology and Sustainable Development, Serbia

Fractal, Serbia

Focus, Association for Sustainable Development, Slovenia

EnaBanda, Society for Cultural and Research activities, Slovenia

This project has been prepared with the financial assistance of the European Union. The content of the document is the sole responsibility of the project partners and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

BALKAN
MONITORING
PUBLIC
FINANCES

Ključni trendi v JVE (I)

- ✓ Obstaja pomanjkanje javnih informacij in razprav pri izbiri projektov na strateški ravni.
- ✓ O prioritetah se vnaprej odločajo organi oblasti, prioritete pa se naknadno, na podlagi posvetovanj, le redko spremenijo.
- ✓ »Strateški« projekti so običajno vse prej kot strateški. Države le redko zagotovijo prepričljive dokaze glede upravičenosti projektov.
- ✓ Pogosto imajo od projektov koristi gradbena podjetja in ne širša javnost; vse prevečkrat je to pglavitni motiv pri odločanju.
- ✓ Javna posvetovanja, če do njih sploh pride, so organizirana v zelo poznih fazah projektov, ko so ključne odločitve že sprejete.
- ✓ Še vedno pri investicijah prevladujejo okoljsko škodljivi projekti, čeprav je na voljo financiranje za bolj trajnostne projekte.
- ✓ Na voljo je zelo malo sistematičnih informacij o tem, koliko se vlaga v šole, bolnišnice, energetske projekte manjšega obsega...

Ključni trendi v JVE (II)

- ✓ Vloga EU je mešana: spodbuja okoljske standarde EU v regiji, obenem pa podpira okoljsko nesprejemljive projekte.
- ✓ Ko je projekt označen kot »prednostna naloga EU«, to za vlado predstavlja izgovor za izvajanje, tudi če gre za sporen projekt.
- ✓ Postopki javnih naročil še vedno redno vzbuja pomisleke. Podjetja z zgodovino koruptivnih dejanj še naprej dobijo pogodbe.
- ✓ Nismo uspeli najti nobenih primerov infrastrukturnih projektov, ki bi bili izvedeni na resnično participatoren način.
- ✓ Nekateri projekti, ki so problematični, bi bili lahko dejansko koristni, če bi bili zasnovani drugače.
- ✓ Zaradi demokratičnega deficita, korupcije ali nesposobnosti – ali vseh treh – so sicer koristni projekti pogosto neuspešni ali pa so pretirano dragi. To odraža zaskrbljujoče pomanjkanje odgovornosti na področju infrastrukturnih projektov.

This project has been prepared with the financial assistance of the European Union. The content of the document is the sole responsibility of the project partners and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

**BALKAN
MONITORING
PUBLIC
FINANCES**

Politična priporočila za lokalne in nacionalne odločevalce (I)

- ✓ Izbira infrastrukturnih projektov mora temeljiti na resničnih potrebah in mora biti dokazljivo najbolj ekonomičen ter družbeno in okoljsko trajnosten način za izpolnitev teh potreb.
- ✓ Strateški dokumenti morajo biti posodobljeni, temeljiti morajo na najnovejših podatkih, pa tudi na prihodnji zakonodaji in ciljih, kot so npr. podnebni cilji EU za leto 2050.
- ✓ K posodabljanju oz. razvoju strategij je potrebno pristopiti odprto, da se resnično spremenijo prioritete države/regije/mesta, ne pa potrdijo vnaprej določene možnosti. Potrebna so javna posvetovanja v fazi posameznega projekta, ko so odprte še vse možnosti.
- ✓ Koncept okoljske trajnostnosti je potrebno obravnavati resno, in ne le v smislu »nekoliko manjše škodljivosti kot sedanje stanje«, da bi preprečili zaklenjenost v neoptimalne projekte.
- ✓ Majhno je lahko bolj uporabno. Več pozornosti bi bilo potrebno nameniti lokalnim projektom.

Politična priporočila za lokalne in nacionalne odločevalce (II)

- ✓ Potrebno se je izogibati temu, da bi »stavili vse na enega konja«. Če projekt zahteva velik delež razpoložljivih sredstev neke države, bi ga morali ponovno preučiti.
- ✓ Resneje je potrebno obravnavati alternativne rešitve, torej ne zgolj alternativnih tras avtocest, ampak tudi npr. dvopasovne ceste.
- ✓ Zmanjšati je treba financiranje sive infrastrukture ter začeti podpirati zeleno infrastrukturo.
- ✓ Treba je okrepiti zmogljivosti javnega sektorja za upravljanje projektov, predvsem za preprečevanje korupcije.
- ✓ Korupcijske primere je potrebno zaključiti. Obsojenim za korupcijo je potrebno trajno preprečiti opravljanje javnih funkcij.
- ✓ Potrebno je povečati transparentnost, okrepiti sodelovanje javnosti ter povečati odgovornost pri pripravi proračunov.
- ✓ Potrebno je prenehati s prakso sklepanja pogodb za velike infrastrukturne projekte brez razpisnih postopkov.

Hvala za pozornost.

Lidija Živčič
lidija@focus.si
focus.si

FB:
Balkan Monitoring Public Finances

This project has been prepared with the financial assistance of the European Union. The content of the document is the sole responsibility of the project partners and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

**BALKAN
MONITORING
PUBLIC
FINANCES**